

למעשה

פרשת כי תצא

©

כל הזכויות שמורות

למכון 'למעשה'

ולפנחס זרביב

כתובת המחבר

נתן אלבוז 8 \ 10

אשדוד

058-3271323

p0583271323@gmail.com

כמו כן המכון מתמחה בעריכה לשונית וכתובת דברי

תורה וסיפורי אמונה

פרשת כי תצא

למה דווקא בעוון משקולות בא עמלק

זכור את אשר עשה לך עמלק

ומהו החומרא הנוראה בבעל משקולות עד שלא מצאו לו חברותא מתאמת אלא עמלק בלבד, והרי אין לך גרוע באומות כעמלק, שהרי אף במצרי ואדומי שרצחו בנו וזרקו בניהם של ישראל ליאור, מ"מ יש איסור של לא תתעב מצרי, אבל בעמלק מחה תמחה, ואין לו זכות קיום כלל, עד שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק, ולמה רק זה יכול להיות החברותא של בעל המשקולות. וצע"ג.

אלא יבואר עפ"י מש"כ רבי יוסף דוד זינצהיים זצ"ל בספרו שלל דוד שאפשר לומר, דרש"י פרשת בשלח על פסוק ויבא עמלק [שמות יז, ח] כתב, סמך פרשה זו לדלעיל על נסותם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו אם אין, דעל עון זה בא עמלק, ואמר הקדוש ברוך הוא חייכם שהכלב בא ונושך אתכם ואתם צועקים לי ותדעו היכן אני. ואיתא בבבא מציעא דף ס"א [ע"ב] למה לי דכתב רחמנא יציאת מצרים גבי משקלות, אמר הקדוש ברוך הוא אני הוא שהבחנתי במצרים בין טיפה של בכור לטיפה שאינה של בכור, אני הוא שעתידי ליפרע ממי שטומן משקלותיו במלח, ע"ש. וכתב במשכנות יעקב דף פ"ט, משום דהעושה זה עושה עין של מעלה כאילו אינו רואה ויודע ח"ו, לכן אמר הקדוש ברוך הוא אני הוא שהבחנתי במצרים וכו' ואם מצרית זינתה עם כמה רווקים כולם מתו, אף על פי שלא היה צורך בדבר עשה הקדוש ברוך הוא להראות שרואה ויודע, וא"כ יודע נמי רמאות זה. והנה כיון שאמרו היש ה' בקרבנו אם אין ונסתפקו בידיעת השם, לכן עשו רמאות

וכתב רש"י "אם שקרת במידות ובמשקלות הוי דואג מגירווי האויב", ע"כ. וכ"כ התוספות בקידושין דף ל"ג [ע"ב ד"ה ואימא] בשם המדרש "זכור את אשר עשה לך עמלק וכו' היינו בשביל המשקלות, ועל עון זה בא עמלק, דבתר פרשת משקלות כתיב זכור את אשר עשה לך עמלק". ויש לדקדק, למה דוקא בעון משקלות בא עמלק.

מחיית עמלק ואיסור משקולות

דבר מבהיל מצאנו בילקוט סו"פ כי תצא (רמז תתקלח) שדרש סמוכין מה ענין לאו המשקולות למחיית עמלק, שבפרשת משקולות כתיב לא יהיה לך אבן ואבן כי תועבת ד', ואח"כ נסמכה לה פרשת זכור את אשר עשה לך עמלק, ואמרו חז"ל, כיון שמצא פרשה זו כי תועבת ה' כתב אחריה זכור, אמר משה ידבק רשע לרשע, משל לרוצח שנתפס הביאוהו לפני השלטון ולא היה בבית האסורין רוצח אלא אנשים טובים, מהם ראשי מדינה (ונאסרו מטעמים של פוליטיק...), אמר השלטון תנוהו במקום אחר לעצמו, לאחר ימים נתפס רוצח אחר, אמר השלטון ינתן עם חברו בזיקים, כך אמר משה ינתן מי שעשה עול עם מי שעשה עול לקיים מה שנאמר פני ה' בעושי רע, וכך הוא הנמשל לעושה משקל מזויף שאין לו חבר אלא עמלק בלבד.

והענין תמוה עד מאד, וכי גניבה וגזילה אונאה ואפילו רציחה אינם חבורה נאה לבעל המשקולות,

למעשה פרשת כי תצא

לחטוא בא' מג' אופנים, או מהעדר האמונה בה' ובתורתו, או מצד התגברות התאוה, או מצד התגברות הכעס וכדומה במדות שנוגע בין אדם לחבירו, והנה הראש שבהעדר אמונה הוא ע"ז, והראש בתאוה הוא ג"ע, והראש שבמדות רעות הוא ש"ד, וכל עונות באים בא' מג' אופנים הללו, כגון המחלל שבת מצד פרנסה, ה"ז נוגע באמונה והוא שמיץ ע"ז, ואם למלוי תאות נפשו ה"ז ענף מעריות, והנה הגרוע בשלשה עונות הללו הוא ע"ז, באשר נוגע לאמונה, וגם רחוק מן התשובה וכל באיה לא ישובון, ומעתה הגונב מחבירו כלי יקר, יכול להיות שבא מצד התאוה לאותו כלי וה"ז מגדר עריות, אבל העושה משקלות שקר, אינו מדרך התאוה אלא חסרון אמונה בה' הזן ומפרנס בהשגחה פרטית לפי מעשיו, וה"ז מגדר ע"ז, על כן אמרו דעון משקלות אף על גב שאינו אלא ענף מע"ז ועדיין רחוק מראש הכפירה, מ"מ הוא חמור מג"ע שהוא ראש פרעות התאוה, באשר חסרון אמונה קשה לתשובה וגם נוגע לכבודו ית"ש. ואחר שכן נשוב לענין הפרשה של עמלק, דכתיב היש ה' בקרבנו אם אין ויבא עמלק, והענין תמוה איך נפל ספק בלבכם אחר ראות עיניהם כל הנסים, וביארנו שם שנסתפקו אם ה' בקרבם היינו בדרך הטבע, וכשימות משה ולא יהיה עוד נסים, וע"ז החסרון באמונה בא עמלק, והיינו בעון משקלות:

מסופר על המגיד מדובנא זי"ע, שאמר למקורביו שעל כל פסוק שיצביעו לפניו יש ביכולתו להקשות קושיה בדרך משל ולתרצה במשל. תמהו המסובים

במשקלות ג"כ בחשבם שאין השם יודע, ולפיכך ויבא עמלק כדי שיצטעקו וידעו ויכירו כי השם יודע כל. ואין להקשות לפי מה שאמר שם בבבא מציעא דגם לגבי ציצית כן הוא, וגבי ריבית התולה מעותיו בנכרי שג"כ הקדוש ברוך הוא מבחין, ודילמא על עונות אלו בא עמלק. די"ל דהרי על ציצית לא נצטוו אז, וריבית אפשר ס"ל האי מדרש דב"נ לא נצטוה, ודלא כמ"ש התוספות בבבא מציעא דף ע' [ע"ב ד"ה תשיך] דגם ב"נ נצטוו. ותו, דהרי לא היה שייך תולה מעותיו בנכרי, דהרי לא היו נכרים אצלם במדבר וכולם ישראלים

דהינו שיותר חמור מי שחושב שמרמה את ה' ממי שעובר לתאבון

ועוד יש לבאר עפ"י מש"כ הנצי"ב בהעמק דבר (דברים פרק כה) זכור את אשר עשה לך עמלק. סמך ענין להקודם, פרש"י עפ"י מדרש תנחומא אם שקרת במדות הוי דואג מגרוי האויב וכו', וא"כ נראה שעמלק בא בעון משקלות, והוא פלא שהרי לא היה במדבר מסחור שיהא בהם מדות ומשקלות. אבל הענין יבואר ע"פ שנתבונן על מה שהפליגו חז"ל במס' ב"ב ס"פ הספינה בעון משקלות, עד שאמרו חמור עון משקלות יותר מגלוי עריות, ומדוע חמור זה משארי גנבות, ותו מה זה דמיון משקלות לג"ע עד שאמרו שזה חמור מזה, ונראה דכלפי שאמרו חז"ל ג' עבירות חמורות, היינו ג"ע ע"ז ש"ד, והומר שבג' אלו אינו תלוי בעונש, שהרי עונש חילול שבת חמור מעונש עריות, אלא באשר שהאדם החוטא בא

למעשה פרשת כי תצא

הבה נתרץ זאת, אמר המגיד במשל: יום אחד בא חוכר יהודי לשיבה ואמר לראש הישיבה: 'ברצוני להשיא את בתי, יבחר נא הרב בשבילי בחור מהוגן, נעים הליכות ויודע תורה, והריני מתחייב לשמור עליו כעל אבן טובה, ולספק לו צרכיו כל ימיו'. שמע זאת ראש הישיבה ואכן בחר לו את אחד מהאריות שבחבורה, בחור שעמל כל ימיו בישיבה בעומקה של תורה ובודהי הודות להבטחת החוכר, ויכל להמשיך הלאה גם אחרי החתונה בלימוד התורה ללא שום טרדה.

למחרת החתונה, בשעת ארוחת שחרית הגישו לחתן כיכר לחם שחור וחמיצה, התאמץ החתן לנגוס בלחם ובקושי הצליח להביא אל פיו פרוסה כדי בליעה, בארוחת הערב שוב אותו המאכל לחם קשה וחמיצה, וכך היה מידי יום, האברך העדין שנתקשה לעכל מאכלים אלה, היה פוחת ואוכל וכל יום הלך ורזה ונפלו פניו. כשראה המחזותן שכוחותיו של החתן כלים והולכים בא עליו בקולות ובצעקות מפני מה אינו אוכל?

משלא הועילו צעקותיו, שכר שני גויים מן הכפר בשני זהובים ליום שיהיו עומדים על גבו של החתן ומקפידים שיאכל. עשו כך שני הגויים ובכל סעודה וסעודה עמדו על גבו ושוט בידיהם וכל אימת שדחה החתן מעל פניו את הלחם, היו מצליפים בו וכופים אותו לאכול. לילה אחד חמוק החתן מן הכפר מוכה ומלא חבורות וחזר לשיבה וסיפר לרבו את אשר

פתחו חומש ונפלה עיניהם על הפסוק "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' וגו'" הרהר המגיד רגע קט ופתח ואמר:

גביר אחד שידך את ביתו, ומאחר שהורי החתן ישבו במקום רחוק, קבעו שמוסיבת התנאים יערכו באכסניה באמצע הדרך. הקדים אבי הכלה לצאת כדי לקבל את המחותנים והאם עמדה לבוא לאחר מכן עם שאר בני הבית, ועם המטעמים שהכינה מכל טוב וביד רחבה. והנה בשעה שישב אבי הכלה עם מחותנו באכסניה בא אחד מבניו בריצה, כל עוד נפשו בו, וקרא: 'אבוי!! אבא! בדרכנו נתהפכה העגלה על כל אשר בה, על המאכלים והדגים והבשר, כל דברי המאפה הושחתו ובקבוקי היין והי"ש נשברו, ונוסף על כך גם אמא נהרגה... בעיניו של הבן הטיפש היה עיקרו של האסון הנוק שנגרם לדגים ולבשר, במותה של האם לא נזכר אלא בסוף, כאילו בדרך אגב.

וכך הוא גם בענייננו, הפסוק בא ומספר לנו על התנהגותם האכזרית של בני עמון ומואב, והוא הולך ומונה תחילה "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים", ורק בסוף הוא מסיים ואומר "ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרים לקללך", ששכר את בלעם שיעביר בקללותיו את ישראל מן העולם, ומשמע שעיקר הרשע היה בכך שלא קידמו את ישראל בלחם ובמים, ואילו מה שאמרו להביא כליה על ישראל אינו אלא דבר שבדרך אגב טפל, היאך זה?

קרהו, למחרת בא המחנות החוכר בזעקה, וכשמען לפניו ראש הישיבה שהוא מענה את החתן ואינו מכלכלו כהלכה, השיב החוכר, שאין ידו משגת אלא כדי לחם וחמיצה. שמע זאת ראש הישיבה ובא עליו בצעקה: 'מחוצף שכמותך, לשכור שני גויים שיהיו עומדים יום יום וכופים אותו לאכול לחם קשה, זאת ידך משגת! לשם כך ישנו הכסף בידך! אבל לספק לו מעט מזון הגון יותר קצרה ידך!?'

הסכנה החמורה בחוסר יראת שמים

כתב הרב מקדש הלוי

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים. אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנקשלים אחריו ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים (כ"ה, י"ז - י"ח)

ופרש"י: "ולא ירא - עמלק. אלקים - מלהרע לך". הגה מפירש"י עולה, כי הכינוי: "לא ירא אלוקים" - מתייחס אל עמלק, אשר לא התיירא מפני הקב"ה ולא חשש להרע לעם ישראל, בניו אהוביו של מקום. אכן בדעת זקנים מפרש את המילים הללו באופן שונה, ולשיטתו הן מתייחסות לבני ישראל - עליהם נאמר: "ואתה עיף ויגע ולא ירא אלוקים", והיינו שמאחר שבני ישראל לא היו יראי שמים, ועברו עבירות - על כן היו העמלקים יכולים להלחם בהם ולהזיק להם.

ולכאורה, יש להתפלא לפירוש רש"י, שכן הלא כידוע היו העמלקים רשעים ואכזריים, ובשל כך נצטוונו במצוות 'מחיית עמלק' - עד שנאמר בפסוק (שמות י"ז, ט"ז): "ויאמר כי יד על כס ק-ה, מלחמה לה: בעמלק מדור דור", ומפורש בדברי חז"ל כמה

הוא שאמר הפסוק, סיים המגיד, "על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים", ואם תאמר שזו מחמת עניותם נהגו כך שזו לא השיגה ידם לכבד את בני ישראל בלחם ובמים, מיד אנו רואים "ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור לקללך", ללכת ולשכור גוי מרחוק בשביל להביא קללות על ישראל, לכך היה להם כסף די והותר, ורק מעט לחם ומים לא השיגה ידם

תורת משה דברים פרק כא (פס' י-כג) פסוק י

* או יאמר כדאיתא כשחוטא ישוב אל ה' בכל לבבו אל יסגף בתעניתו עד קצה האחרון רק ילך ממדריגה למדריגה, וכמו כן כשיצה"ר בא לצדיק ומסיתו לחטוא ג"כ בא אליו מעט מעט היום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך (שבת ק"ה ע"ב), ולא יסיתוהו פעם אחת להטותו מדרך הטובה אל דרך הרעה, כי בודאי לא ישמע לו, ע"כ יבוא אליו מעט מעט. וזהו שאמר הכתוב כי תצא למלחמה על אויבך, פי' על היצה"ר שהוא אויבך, ושביט שביו,

למעשה פרשת כי תצא

אברהם איבנו על שכמעט הכשילו בחטא, וכתשובה - אמר לו אברהם (בראשית כ', י"א): "ויאמר אברהם, כי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה - והרגוני על דבר אשתי!"

ולכאורה, כאן נשאלה השאלה: וכי בעקבות חוסר יראת אלוקים בו הבחין אברהם בין יושבי גור - כבר היה מקום לחשש פן יהרגוהו על דבר אשתו? האם אין כאן הגזמה מסויימת? מה הקשר בין 'חוסר יראת שמים' - לבין רציחה??

אכן לאמיתו של דבר, קושייתנו אינה נובעת אלא מתוך חוסר הכרה מספקת בחומרתו הנוראה של חוסר יראת שמים! יראת שמים אינה דבר של מה בכך! היא המחסום היחידי שיכול למנוע את האדם מלעשות את כל התועבות שבעולם! במקום שאין יראת שמים - עלולים להעשות מעשים איומים ונוראים, אשר אין להעלותם על הדעת, ואפילו לכדי רציחה ניתן להגיע בקלות!

ומעתה, עלינו לשוב ולהתבונן בעצמנו. שכן אנו חשים בדרך כלל, שחטאו של עמלק אינו נוגע אלינו... לכל היותר הוא גרם לנו לתוספת של מצוה אחת - מצות 'מוחיית עמלק'... אולם לאמיתו של דבר, טעות היא זו! חטאם של העמלקים - אמור ללמוד אותנו מוסר חשוב, ולהראות לנו עין בעין עד להיכן ניתן להתדרדר בעקבות חוסר יראת שמים!

מפרשה זו צריכים אנו להסיק ולהפנים את המסר, כי מבלעדי יראת שמים - עלולים אנו להגיע לידי

וכמה עניינים המעידים כולם על רשעותם הנוראה של הללו!

- מעתה, כלום ישנה משמעות כלשהי ל'חסרון' של 'חוסר יראת שמים' שמוצאים אנו בעמלק לצד שאר מעשיהם הנוראים? האם בדיוק הנקודה הזו ראוייה להדגשה? הלא לכאורה מתאים היה לומר כי היו רשעים ארורים, אכזרים ושופכי דמים, ולא לציין נקודה 'שולית' לכאורה של חוסר יראת שמים, בדיוק כפי שלא נאמר על רוצח שפל שדמם של חפים מפשע על ידיו - כי הינו חסר יראת שמים'!

ונראה, שמכאן יכולים אנו ללמוד, כי שורש רשעותם האיזומה של העמלקים,

שורש אכזריותם אשר באה לידי ביטוי בהזדמנויות רבות מספור במהלך ההסטוריה, וכמעט שלא היה לה אה ורע - הינו בחוסר יראת שמים!!! חוסר יראת שמים עלול לדרדר את האדם עד לתהומות העמוקים ביותר, עד לשפלות נוראה אשר לא ניתן למצוא כמותה!

ואמנם, כבר מוצאים אנו יסוד זה בתקופה קדומה יותר, אצל אברהם איבנו. כאשר ירד אברהם לגרר בעקבות הרעב אשר פקד את הארץ - הוא אמר על שרה אשתו כי אחותו היא, בכדי שלא יפגעו בו יושבי הארץ ויבקשו ליטול את אשתו.

לאחר מעשה, כאשר התבררה לאבימלך מלך גרר זהותה האמיתית של שרה - הוא בא בטענה כלפי

למעשה פרשת כי תצא

בנפשנו מובטח לנו שנמלא את כל תפקידנו בשלמות ונעבוד את הקב"ה כפי שהוא דורש מאתנו, ולעומת זאת, אם לא תהיה בנו אותה יראת שמים נדרשת - עלולים אנו להתדרדר עד לדיוטא התחתונה רח"ל!

מה הסיבה שחטאו של עמלק גדול יותר מכל שאר האומות שבאו להילחם עם ישראל – כי תמיד היה מוכן למלחמה עם ישראל

מה הסיבה שעמלק בא- חסרון במלחמתה של תורה

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים. אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריו ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים. (כה, יז-יח)

למה חטאו של עמלק חמור ביותר

מקשה הגרי"ז הלוי זצ"ל (מובא בחדושי הגרי"ז על התורה), במה גדול היה חטאו של עמלק יותר מכל העמים שנלחמו עם ישראל, ועבור מה נאמר עליו: כי מלחמה לה: בעמלק מדור דור.¹

החטאים הנוראים ביותר, וכי הדרך היחידה לשמור על דרגה רוחנית בסיסית, ואפילו על התנהגות אנושית מינימלית - הינה על ידי קניית יראת שמים אמיתית בנפשנו!

ואמנם, למעשה, הדברים מפורשים בפסוק. שכן בפרשת עקב אומרת התורה הקדושה (דברים י', י"ב): "ועתה ישראל מה ה' אלקיך שאל מעמך, כי אם ליראה את ה' אלקיך, ללכת בכל דרכיו ולאהבה אתו, ולעבד את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך".

כלומר: הפסוק מלמד אותנו, כי הדרישה האחת והיחידה שדורש מאתנו הקב"ה - הינה: להיות יראי שמים!!! ולכאורה, כלום בכך מתמצות הדרישות מאיתנו? האם ביראת שמים די? כלום אין צורך בעבודת ה' במסירות ובלימוד התורה יומם ולילה?

אכן כפי שנתבאר, יראת שמים הינה היסוד והבסיס לכל עבודתנו הרוחנית. כאשר נקנה יראת שמים

מלאכתו במחשך הלילה מיוחד פן ייתפס, ירא מבני אדם אך לא מה'. ולכאורה יש לתמוה, דלפי זה היה מן הראוי להחמיר בעונשו של גולן על שאינו ירא אף מאחד? לכשנתבונן נבין עומקו של דבר. הגולן אינו עושה חשבונות, כאשר הוא מתאוה לגזול הוא עושה זאת מבלי להתחשב בשום דבר. הגנב, לעומת זאת, זהיר יותר במעשיו, הוא מחושב בדרכו ולוקח בחשבון את האפשרות שייתפס בקלקלתו על ידי בני אדם. אדם כזה החי בחשבון ובכל זאת אינו מתחשב עם עין של מעלה, הוכיח בעליל שאינו ירא ה'. אולם על הגולן אין לקבוע

¹ אלא מבאר הרב מברסקי מפני שהיה לא ירא אלוקים. אך זה גופא צריך ביאור כיצד להבחין בחוסר יראת אלקים בהתנהגותו של עמלק? הדברים מתבארים על פי דברי הגמרא: מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מבגולן? זה השווה כבוד עבד לכבוד קונו, וזה לא השווה כבוד עבד לכבוד קונו, כביכול עשה עין של מעלה כאילו אינה רואה, [רש"י: שהוא ירא מבני אדם ומעין של מעלה לא נוהר] (בבא קמא ע"ט): כלומר, גולן הפועל לאור היום אינו פוחד כלל לא מאלקים ולא מאדם. לעומתו הגנב, העושה

למעשה פרשת כי תצא

אלא אינו דומה עמון ומואב שרק כאשר עמ"י עברו בגבולם הם באו להילחם עימם, אבל לא תמיד חשבו מתי נוכל להילחם עימם. משא"כ עמלק גם כשיש ענן והוא אינו יודע היכן עמ"י הוא מוכן ומתוכנן תמיד להילחם, וזה מוכיח את שנאתו לעמ"י שמעבירה אותו על דעתו שתמיד הוא מוכן להילחם נגדם ומיד כאשר הזדמנה לו האפשרות להילחם הוא בא.

מה הסיבה שעמלק בא

כתב רבינו האור החיים (פרשת בשלח) 'להיות שנתעצלו בתורה שנמשלה למים ולאש דכתיב (ירמ"ו כ"ג) 'כה דברי כאש' ולא נתעסקו במלחמותה של תורה, לזה הענישם בצמאון כנגד בחינת המים ובאש המלחמה של עמלק: - מלחמה כנגד מלחמה'. 'ויאמר משה אל יהושע. נתחכם משה כשהכיר העון שהוא לצד ביטול מלחמת התורה אמר אין ראוי לצאת למלחמה אלא יהושע שנאמר עליו (לקמן ל"ג י"א) לא ימיש מתוך האוהל בעסק התורה, ואמר לו שיבחר כיוצא בו ובוזה יתגבר עליו וכן היה.'

כיון שתמיד היה מוכן למלחמה עם ישראל

אלא מבאר רבינו האור החיים הקדוש וז"ל 'אשר קרך. יתבאר על פי דבריהם ז"ל (ד"ה ג'). שאמרו שהענן היה מכסה על ישראל ולא היה מקומם ידוע לעולם אלא כשמת אהרן נסתלקו ענני כבוד ובה הכנעני וילחם עם ישראל, ואם כן תקשה מנין ידע עמלק מקום חניית ישראל לבה אצלם להלחם עמם, לזה אמר אשר קרך פירוש יקר מקרהו וידע מהחנייה בדרך, ואמרו ויזנב כך וגו' פירוש לא שהענן הניחו להיכנס לפנים למחנה ישראל אלא באותן שהיה הענן פולטן, והוא אומרו ויזנב כך אותם הנחשלים אחריו'. וכו' והעיר הכתוב בטעמים שמשניאים אותו בלבנו כי הצר לישראל צרה גדולה שבא עליהם כאשר ידאה הנשר בלא ידיעה כמו שרמזו גם כן במאמר קרך והם יגעים ועייפים ודבר המעמיד הכח ביכולת הנעלם אין עמם מזה שלא היה כן בשאר כל המלחמות שמלבד שלא ייעפו ולא ייגעו במלחמות עוד להם כלם צדיקים יראי אלהים נמוכי לב'.

וצ"ב מה החומרה במה שבא עליהם פתאום

עמים אחרים לא עשו חשבונות הם פעלו כפי שנראה היה להם ברגע שנפגשו עם ישראל, לפיכך לא נאמר עליהם שלא היו יראי ה'. כיוון שחטא עמלק בכך שחשב שבעת חולשה יוכל לנצח את ישראל ולא העלה על דעתו כי ימין ה' עושה חיל נענש במידה כנגד מידה - מלחמה לה' בעמלק.

בוודאות שאינו ירא אלקים, שכן מעשיו נעשים ללא חשבון כלל.

במדרש איתא שעמלק התנפל על ישראל מתוך חשבון מדוקדק. על הפסוק ואתה עיף ויגע אמרו חז"ל שעמלק חיפש ומוצא זמן שישראל היו עייפים ויגעים, מתוך חשבון פשוט שבמצב זה יוכל להשמדם. כיוון שחישב חשבונות ואת הקב"ה לא לקח בחשבון נתגלה כי אינו ירא אלקים.

למעשה פרשת כי תצא

אולם, אכזבתו היתה גדולה. כאשר לאחר מספר שנים התקבל הנער כתלמיד מן המניין, בישיבת חברון, שאל - בכוא היום - את אחד הבחורים את הקושיא הנ"ל. והנה למרבה הפלא - שקט. הנשאל הגיב בשלווה והפטיר: 'הערה נכונה, קושיא יפה, צריך לחשוב'. זו היתה גם בערך תשובתו של הבחור השני, השלישי... הסערה המקווה - לא פרצה. ניגש איפוא התלמיד בפליאה אל רבינו המגיד הרב מאיר חדש זצ"ל ושאל בכאב: היכן הריתחא דאורייתא? הלא רק לפני שנים מספר היתה הישיבה כמקרה לשמוע קושיא זו! מה קרה היום?

השיב רבינו ואמר: כן, היום בטל כבוד התורה! פשוט, בטל כבוד התורה.

כי שלוות הנפש בה התקבלה הקושיא היתה בעיני רבינו פגם מהותי בלבו של הלומד הוא מרמז על כך שאין הלומד והתורה אחד ממש. לפניו חסרון בולט בתורתו, תורתו, דווקא בה חייב האדם להגות יומם וליל זאת ועוד ההרהור השקט והניחוח בלימוד, בלא סערה של ממש אינו מפעיל את שרירי ההגיון והמחשבה ואיני מביא אותם עד למיצויין העליון. לכשתמצי לומר אף ביטול תורה יש כאן. (המאיר לזכר הרב מאיר חדש זצ"ל ח"א עמ' שכ)

הלימוד מזה למעשה. עד כמה חשוב מלחמתה של תורה שזה מראה על כבודה של תורה והאכפתיות מהתורה.

ולמה בחר את יהושע ולא את עתניאל בן קינו

זצ"ב שלכאור מלחמתה של תורה אין לזה שיכות למי שלא מש מתוך האוהל ויותר היה מתאים לבחור בעתניאל בן קינו שהחזיר את התורה בפילפולו.

אלא מלחמתה של תורה נובע מהאכפתיות לתורה וזה היה ביותר ליהושע שלא מש מתוך האוהל ארבעים יום כדי שלא להפסיד דברי תורה.

מבואר ברבינו האור החיים לא שלא למדו בכלל, אלא היה חסר במלחמתה של תורה.

נער צעיר, שלפני עשרות בשנים נקלע במקרה אל ישיבת חברון, השתאה למראה הריתחא דאורייתא הזאת. בסקרנות הטה אוזן להבין על מה נסוב הוויכוח באחת החברות, שעמדה בירכתי בית המדרש והרעיש עולמות. אחד מבחורי הישיבה גילה את אזנו של הנער כי קושיא פלונית שהתעוררה היא שחוללה את הסערה סערה - כפי שלימד הסבא. הנער הצעיר הרגיש בחוש כיצד הפכה הקושיא לבעייתו האישית של כל אחד מן הבחורים וכי לא יבוא מנוח לרוחם הגועשת עד שימצאו את התירוץ המפשט. המבהיר המשיב את הסוגיא בשלום על מקומה הנער התלהב מן המראה שינו לעצמו היטב את הקושיא בהחלטה שכאשר הוא עצמו יגיע יומו ללמוד בישיבה כשילמדו את אותה מסכת יציג את הקושיא הנזכרת בפני חבריו לספסל הלימודים כך קיווה בכל לבו יזכה להניע את אמות הסיפים של בית המדרש כפי שהם נעים עתה

וּכְתַב הָרֵב יַעֲקֹב נוֹיְמָן בִּסְפָרוֹ דְרָכֵי מוֹסֵר

חֲלִילָה הַשּׁוֹרֵשׁ פּוֹרֵה רֹאשׁ, אִזֵּי הַתּוֹצְאוֹת אֵינָם
מֵאַחֲרוֹת לְבָא בְכוּוֹן הָרַע.

חז"ל אומרים "כל הרואה סוטה בקלקולה זייר עצמו מן היין" (סוטה ב'), אומר הסבא מקלם זצ"ל "כל הרואה" - אפילו הצדיקים הגדולים ביותר, בראותכם השחתה נוראה שכזו, סוטה בקלקולה, עליכם לחשוב ולהתבונן, אמנם אין אני בגדר סוטה חלילה, אבל שמא מושרש בי הגרעין של חטא זה - היין, על כן "זייר עצמו מן היין". פעם ספרו לו לסבא זצ"ל על שכור אחד שהיה מוטל על הארץ והתלקטו סביבו ילדים וידו בו אבנים, והוא בשכבו בשכרותו היו דברי תורה יוצאים מפיו. חקר הסבא לתולדות מעשיו עד שנודע לו כי אותו שכור היה תלמיד חכם גדול והחל בשתית יי"ש, הוסיף והוסיף והמשיך בהרגלו עד שהגיע למה שהגיע. אמר הסבא: אם יי"ש יכול להביא את האדם למצב כזה - "זייר עצמו מן היין", מעתה לא יעלה יי"ש על שולחני. היי"ש הזה אשר הפך את התלמיד-חכם לשכור - רוצח הוא, רוצח לא יעלה על שולחני.

סיפר לי אחד הרבנים כאן בארץ אשר בבחירתו למד בשיבת חברון שפעם אחת שלח הגאון ר' איסר זלמן זצ"ל קבוצת בחורים מבחירי ישיבת "עץ חיים" אל הסבא מסלובודקה הגה"צ ר' נטע הערש זצ"ל כדי שישמיע בפניהם דברי-מוסר, לתהות על קנקנם ולעמוד על טיבם. אותם בחורים שהו אצל הסבא שעות אחדות, והסבא חווה דעתו לפני הגרא"ז על כל אחד ואחד מהם. היה ביניהם בחור אחר שהיה מוכר

לא יבא עמוני ומואבי בקהל ד' וגו' על דבר אשר לא קדמו וגו' ואשר שכר עליך את בלעם וגו' (כ"ג ד-ה') בפסוק מבואר כי תביעה כפולה ישנה לישראל על מואב, האחת - אשר לא קידמום בלחם ובמים בדרך בצאתם ממצרים, והשנית - אשר שכר את בלעם בן בעור לקללם. והקשה המגיד מדובנא, וכי מרוצחים דורשים דרך ארץ, והאיך באחת אנו תובעים אותם גם על היותם מחטיאים את ישראל בדבר אשר גרם למגפה גדולה בעם, וגם תובעים מהם על העדר דרך ארץ באי הקרמתם את ישראל בלחם ובמים. וביאר הענין, ההכל תביעה אחת היא - "על דבר אשר לא קידמו אתכם בלחם ובמים", וכי תאמרו לא היה בידנו ממון די הצורך להקדים מליוני איש בלחם ובמים, אם כן מאין שאבתם ממון כה רב למען שכור את בלעם לקלל את ישראל, להחטיאם ולהורגם.

ולִי נִרְאֶה לְבָאָר בַּעֲנִין אַחֵר. הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בָּאָה לֹמֵר לָנוּ, כִּי כְּשֶׁאֵנוּ רוֹאִים רוֹצְחִים חֹפְצִים לְאַבֵּד אוֹמָה שְׁלֵמָה, דַּע כִּי לֹא בִּבְת אַחַת יִרְדּוּ לְדִיּוּטָא תַּחְתּוֹנָה, רֵאשִׁיתוֹ שֶׁל מַעֲשֵׂה נּוֹרָא זֶה, נְעוּץ בִּשְׂרָשִׁים קְדוּמִים שֶׁל הָעֵדֶר דֶּרֶךְ אֶרֶץ - "אֲשֶׁר לֹא קִדְּמוּ אֶתְכֶם בִּלְחָם וּבְמִים". חוֹסֵר הַהֶרְגֵשׁ שֶׁל הַקְּדָמָת אוֹמָה הָעוֹבֵרֶת בְּמִדְבַר בִּלְחָם וּבְמִים, הוֹרִידִם מִטָּה מִטָּה עַד אֲשֶׁר בָּאוּ לְכָלֵל רִצְחָה. הַהֶתְדַרְדְּרוֹת אֵינָה מִקְרָה בֵּן יוֹמוֹ, לְכָל מַעֲשֵׂה יֵשׁ רֹאשׁ, לְכָל פְּרִי יֵשׁ שׁוֹרֵשׁ, וְאִם

ארץ הולכים עד כדי עבירות חמורות, ועל כך מתועבים הם בעיני המקום, לא יאבה ד' סלוח להם, ו"גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ד' עד עולם".

מה הסיבה שעמלק בא - לערער את האמונה בה'

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים. אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריו ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים. (כה, יז-יח)

למה חטאו של עמלק חמור ביותר

מקשה הגרי"ז הלוי זצ"ל (מובא בחדושי הגרי"ז על התורה), במה גדול היה חטאו של עמלק יותר מכל העמים שנלחמו עם ישראל, ועבור מה נאמר עליו כי מלחמה לה' בעמלק מדור דור.²

כעליו גדול, אמנם הסבא גילה את אזני הגרא"ז כי ממנו לא יצמח כלום, הסבא ראה בו העדר דרך ארץ, שבשעה שהוגשו לפני הבחורים כוסות תה, נשפך מעט סוכר על המפה, ואותו בחור טבל אצבעו בסוכר והכניסה לפה. ממנו לא יצמח כלום - קבע הסבא, וכך היה. לימים נהיה אותו פלוני רב באחד מערי הארץ עד שמכורח הנסיבות נאלץ להפטר מרבנות זו ונעשה עורך דין, ואחר תקופה כבר התפרסם שמו בעיתונות כמי שנתפס על זיופים והושב בבית הסוהר.

הוא שאמר הכתוב "לא יבא עמוני ומואבי וגו' על דבר אשר לא קדמו וגו' ואשר שכר עליך" וגו', העדר דרך

במעשיו, הוא מחושב בדרכו ולוקח בחשבון את האפשרות שיתפס בקלקלתו על ידי בני אדם. אדם כזה החי בחשבון ובכל זאת אינו מתחשב עם עין של מעלה, הוכיח בעליל שאינו ירא ה'. אולם על הגולן אין לקבוע בוודאות שאינו ירא אלקים, שכן מעשיו נעשים ללא חשבון כלל.

במדרש איתא שעמלק התנפל על ישראל מתוך חשבון מדוקדק. על הפסוק ואתה עיף ויגע אמרו חז"ל שעמלק חיפש ומצא זמן שישראל היו עייפים ויגעים, מתוך חשבון פשוט שבמצב זה יוכל להשמידם. כיוון שחישב חשבונות ואת הקב"ה לא לקח בחשבון נתגלה כי אינו ירא אלקים. עמים אחרים לא עשו חשבונות הם פעלו כפי שנראה היה להם ברגע שנפגשו עם ישראל, לפיכך לא נאמר עליהם שלא היו יראי ה'. כיוון שחטא עמלק בכך שחשב שבעת חולשה יוכל לנצח את ישראל ולא העלה על דעתו כי ימזין

² אלא מבאר הרב מבריסק מפני שהיה לא ירא אלקים. אך זה גופא צריך ביאור כיצד להבחין בחוסר יראת אלקים בהתנהגותו של עמלק? הדברים מתבארים על פי דברי הגמרא: מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מבגולן? זה השווה כבוד עבד לכבוד קונו, וזה לא השווה כבוד עבד לכבוד קונו, כביכול עשה עין של מעלה כאילו אינה רואה, [רש"י: שהוא ירא מבני אדם ומעין של מעלה לא נזהר] (בבא קמא עט:). כלומר, גולן הפועל לאור היום אינו פוחד כלל לא מאלקים ולא מאדם. לעומתו הגנב, העושה מלאכתו במחשך הלילה מפחד פן ייתפס, ירא מבני אדם אך לא מה. ולכאורה יש לתמוה, דלפי זה היה מן הראוי להחמיר בעונשו של גולן על שאינו ירא אף מאחד?

לכשנתבונן נבין עומקו של דבר. הגולן אינו עושה חשבונות, כאשר הוא מתאוה לגזול הוא עושה זאת מבלי להתחשב בשום דבר. הגנב, לעומת זאת, זהיר יותר

נחלה לרשתה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים
לא תשכח" (שם, פסוק י"ט).

ליזכור את אשר עשה עמלק ולא לשכוח – אלו הן שתי מצוות נפרדות. התורה מדגישה את הציווי, הן על ידי מצוות "עשה" והן על ידי מצוות "לא תעשה", כאשר לזכור נעשה בפה, ולא לשכוח מתייחס ללב. התורה מצווה אותנו לשמור תמיד את הדבר בזכרון. גרמניה - היא עמלק. אנו לומדים על כך בתורה שבעל פה. הגמרא במסכת מגילה, דף ו' ב', מביאה את דברי רש"י: "גרמניה - היא מלכות אדום (הוא עשיו)". הגאון מווילנא (שבין השאר, דייק בלשונות שבגמרא) מבהיר: "גרמניה" - יש לקרוא "גרמניה". ומציין הוא, שאלו הם בני צפון, בעלי עור ושיער בהירים. לאדום - עשיו - היו צאצאים רבים. לבנו אליפו היה בן שנקרא בשם עמלק. גרמניה היא עמלק, נכדו של עשיו.

ובכן, לפני מלחמת העולם השנייה מעודי לא הבנתי: מדוע מצווה התורה להנציח את זכרו הרע של עמלק? היא אינה מצווה זאת על שום אויב אחר (והיו רבים) של עם ישראל. בזמן המלחמה הבנתי גם הבנתי: משום שעמלק הוא הנורא מכל האוייבים והמסוכן שבהם.

אלא ביאר הרב יצחק זילבר זצ"ל בספרו להישאר יהודי (עמ' 43)

"יבסקציה" - זה היה השם הכללי של ארגונים יהודיים שהשתייכו למפלגה הקומוניסטית. לאחר המהפכה הקימו הקומוניסטים תנועות לאומיות, שתפקידן היה להפיץ את האידיאולוגיה הקומוניסטית בקרב בני לאומים שונים. כלומר, לשכנע כל בני לאום מסויים, בשפתו שלו, לחיות על פי השקפת הקומוניזם. אותם שעשו זאת בקרב היהודים היו אנשי היבסקציה. חברי היבסקציה מלאו את תפקידם במסירות, הם עשו הכל כדי למחוק כליל כל זכר לאמונה וכל סממן דתי; סגרו בתי כנסת ומקוואות, אסרו את השחיטה ואף כלאו את מלמדי התורה בבתי סוהר.

כתוב בתורה: "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריו ואתה עיפף ויגע ולא ירא אלוקים" (דברים כ"ה, פסוקים י"ז-י"ח).

"ולא ירא אלוקים" - זוהי תכונתו העיקרית של עמלק. וממשיכה התורה: "והיה בהניח ה' אלוקיך לך מכל אויביך מסביב בארץ אשר ה' אלוקיך נותן לך

ה' עושה חיל נענש במידה כנגד מידה - מלחמה לה' בעמלק.

למעשה פרשת כי תצא

מכות - עשרה שיעורים. לדוגמה, האליל הראשי במצרים היה נהר הנילוס, לכן, שתיים מהמכות הראשונות (המכות נחלקות לקבוצות של שלוש, שלוש, שלוש ואחת) פגעו בנילוס: המים שהפכו לדם והצפרדעים שעלו מתוכם.

עם סיומן של המכות הפכו היהודים למאמינים, ואף עמים אחרים החלו להרהר בדבר מציאותה: לעומת זאת, עמלק היה נאמן לקביעתו, שאין כוחות למעלה מן הטבע. הוא החליט לנפץ את ה"מיתוס": הגיע למדבר ותקף את עם ישראל, שהונהג על ידי ה' בעצמו. כל זאת, במטרה להוכיח כי אין כל סיבה לפחד. עמלק אומנם הובס לבסוף, אך המורא מפני היהודים כעם ה' התערער גם בקרב אומות אחרות. אילולי היה עמלק תוקף, היו עמים אחרים מתייראים במשך שנים רבות לפגוע בישראל.

השם "עמלק" מורכב משני חלקים: "עם" ו-"לק" - כלומר, עם שמלקק דם. זהו עם שלא רק רוצח, אלא רוצח תוך כדי עינויים, ואף נהנה מהמעשה. הגימטריה של המלה "עמלק" שווה לגימטריה של המלה "ספק". שכן, המשימה העיקרית של עמלק היתה לזרוע ספקות בליבו של היהודי: "מי אמר שקיים ה'?" "מנין לנו שתורה משמיים היא?" ומכאן הגיעו גם למסקנות: "אין חיוב להתפלל. לשם מה לשמור שבת? אפשר להיות יהודי גם בלי זה"... כל אלו הם דברים ששמענו לא פעם...

לשם מה מרגישה התורה פעמיים באותו קטע את העובדה, שעמלק נלחם עם ישראל דווקא בדרך? וכי לשודד המתנפל על אדם בביתו - ולא בהיותו בדרך - ניתן לסלוח? אלא, שהסיבה העיקרית (לפחות הרשמית) לרוב המלחמות היא רצון לכבוש שטחים. ובכן, לעם ישראל לא היו באותה עת שטחים משלו, הוא היה בדרך. לעיתים הסיבה למלחמה היא מאבק על אוצרות ורכוש. לעם ישראל לא היו אז אוצרות מיוחדים. אומנם הוציאו עימם ממצריים תכשיטים - עגילים, טבעות וכדומה, אך אין זה הגיוני לעבור על פני שני מיליוני אנשים בזה אחר זה (מספר יוצאי מצריים) על מנת לבזוז אותם. עמלק גם לא ניסה לעשות כן. לעיתים פורצת איבה נושנה בין עמים, אך גם גורם זה לא היה קיים כאן. עמלק הוא נכדו של עשיו, שאומנם היה ביחסי איבה עם יעקב אחיו בחלק גדול מהזמן, אך בסופו של דבר עזב את ארץ ישראל והלך להתיישב בשעיר - מרצון, זאת לאחר שקיבל דורון יקר מיעקב.

אם כן, מדוע בא עמלק להילחם בישראל? היתה לו סיבה מיוחדת מאוד.

היציאה ממצריים לוותה באותות ובמופתים. מכות מצריים היו הוכחה ניצחת לגדלות ה' - הן בעבור המצרים והן בעבור היהודים, שהתרגלו עם השנים לאורח החיים המצרי ואף הם עבדו עבודה זרה ולא נימולו. היה צורך לפקוח את עיניהם של אלו וגם את של אלו ולהראות להם, שיש ה' אחד, שהוא ורק הוא שולט בעולם. ועל כן נתן הקב"ה למצריים עשר

למעשה פרשת כי תצא

שמו של יהודי שיעז לשכוח את מה שהגרמנים עוללו לנו.

ומדוע מזכיר אני את עמלק בקשר ליבסקציה? משום שהיבסקציה, זו שסגרה בתי כנסת, הוציאה רבנים להורג, לחמה כדי שיהודים יעבדו בשבת – גם היא עמלק, בוודאי. דבר אחד הוא כאשר אדם חוטא בעצמו, ודבר שונה לחלוטין הוא, כאשר מפריע הוא לאחרים לנהוג כרצונם. מי שמונע מיהודים לחיות כיהודים – עמלק הוא.

בקובץ מאמרים של רבי אלחנן וסרמן הי"ד מצאתי את התבטאותו של מרן החפץ חיים זיע"א על היבסקציה. הרב וסרמן מצטט את רבו: "שמעתיה מהחפץ חיים הקדוש מלים אלו: "ביי מיר איז ברור אז זי זיינען פון עמלק" (ברור לי שהם מזרעו של עמלק' - וידיש). "לחפץ חיים לא היה צל של ספק: היבסקציה היא: עמלק, הגם שהיתה היא מורכבת רק מיהודים, וכל מה שמצווה התורה בקשר לעמלק, חל גם עליה. כלומר, אין כל היתר להיות בקשר כלשהו עם אנשיה.

רבי אלחנן וסרמן עצמו, יחד עם תלמידי ישיבתו, נטבחו בזמן מלחמת העולם השנייה ב"פורט התשיעי" ליד קובנה, לשם הובלו על ידי הליטאים הצוררים, עושי דברם של הגרמנים ימ"ש.

חייב אני לומר, כי מאמריו של רבי אלחנן וסרמן זצ"ל מעוררים בי רושם עז. הוא כתב שיהודי זמנו חוטאים בשני אלילים: האחד - רעיון הנציונליזם, כלומר, להיות אומה בלי תורה; להחשיב את היהדות ללאום,

עמלק מקרר את הלב. נאמר: "אשר קרך בדרך" - שקירו אותך בדרך, באותה דרך ארוכה שבה אנחנו הולכים, הדרך מהגלות ועד לימות המשיח.

בהמשך כתוב: "כי יד על כס קיה מלחמה לה' בעמלק מדור דור" (שמות י"ז, ט"ז). שתי מלים חסרות יש בו, בפסוק זה: במלה "כס" חסרה א', וכן, שם ה' אינו מלא. מדוע? התורה מלמדת אותנו, כי כל עוד עמלק קיים - כסאו של ה' אינו שלם. מהו אותו "כסא"? זהו סמל למלוכות, והכוונה כאן לציות לה'. עמלק מחליש את כסאו של ה', כלומר, את הציות לו, ולכן הכסא של הקב"ה אינו שלם כל עוד עמלק קיים, וגם שמו של ה' לא יהיה מלא עד אשר יימחה כליל זכרו של עמלק מתחת לשמיים.

ולעניינה של גרמניה: השבטים הגרמניים התגלו בעמלק עוד בימי הביניים, בזמן מסעי הצלב. לא רק שהשתתפו בהתלהבות במסעות אלו, אלא גם השמידו באכזריות קהילות יהודיות שלמות שהיו בשטחם. (הכל מכירים את שמות הערים וורמייזא ומייניץ-מגנצא, בהן הושמדו כמעט כל היהודים. התפילה "אב הרחמים", שאותה קוראים בשבת, חוברה על ידי יהודי אלמוני מגרמניה.) עד למלחמת העולם השנייה, כל עוד נהגו הגרמנים באיפוק, היו יהודים רבים שטענו, כי אין צורך "לזכור את עמלק" ולהרעיל עצמנו בשנאה. כיום גרמניה מנסה בכל כוחה להשכיח את העבר, אך אחד מהפרטיזנים היהודיים שנהרג במלחמה, שאת שמו איני מביא מחשש לטעות, אמר מלים קשות עד מאוד: "יימחה

כמו שאר הלאומים, כאשר הנקודה החשובה והעיקרית היא – מה האדם חושב או מרגיש ולא מה הוא מקיים. במלים אחרות: אם אתה שר "התקווה" ותורם לצורכי הכלל, אזי יהודי אתה, ולא משנה גם אם תתנצר... האליל השני - הסוציאליזם. בארץ האדומה, היינו רוסיה, נרדפו היהודים באכזריות איזמה. בדור הקודם - כותב רבי אלחנן וסרמן - לא חשו עצמם היהודים כל כך עזובים כמו היום. ובשמיים, אמר רבי אלחנן, חיברו את שני האלילים לאחד: נציונל-סוציאליזם (- מפלגתו של היטלר, ימ"ש), ואליל מאוחד זה ירדוף את היהודים עד חורמה. את כל הרעיונות הללו מוצא הוא בתנ"ך, בספר יחזקאל. ואני קורא את דבריו בתחושה שמדובר בדברי נבואה.

נחמיה מכבי ממינסק, אותו הכרתי עם הגיעי לקאזאן (בתקופה מאוחרת יותר רצה נחמיה, ציוני נלהב, לחצות את הגבול באופן בלתי ליגאלי ולעלות לארץ. אך אני, ובמיוחד אשתי, ניסינו להניאו מלבצע מעשה התאבדות זה), סיפר לי על חיי היהודים במינסק באותן שנים. התגוררו שם יהודים רבים והיבסקציה פעלה בכל כוחה. בליל הסדר התכוננו נחמיה ואביו לערוך את הסדר, אך באותה שעה החלו היהודים הקומוניסטים במבצעי ה"אנטי-פסח" שלהם; הם נכנסו לבתים ודרשו מן הצעירים לבוא עימם. כמובן, היה מסוכן להתנגד להם. נחמיה וחברו הסתתרו בארון כאשר התפרצו חברי היבסקציה

"היכן בנך?" שאלו האורחים הבלתי קרואים את אבי המשפחה.

הלה משך בכתפיו: "הלך". הם חיפשו בקדחתנות בכל פינות הבית, ולגודל הנס לא העלו בדעתם לבדוק בארון.

חברי היבסקציה שבכל עיר ועיר עשו מלאכתם נאמנה: הם ערכו משפטים "יהודיים", תוך שהם מקפידים לנהל אותם בשפת היידיש. כמינסק ערכו פעם משפט לשוחט, האשימו אותו במעשה פשע שלא התקבל על הדעת, שכן, מדובר היה באדם קדוש וירא שמיים. אומנם העדים חזרו בהם מעדותם, אך בית המשפט לא התייחס לזה.

נחזור ליבסקציה. חבריה התעקשו על מאסרו של הרבי מליובביץ' בלנינגרד, ואף עמדו על כך שיוצא להורג. ייתכן כי השלטונות מצד עצמם לא היו נוגעים בו לרעה, אך היבסקצים לא היו מסוגלים לסבול את המעמד וההשפעה שהיו לרבי. הם הכירו היטב את משקלו הרב בחיי היהודים, הם היו גם אלו שהחרימו את התפילין שלו כאשר היה בבית הסוהר! איזו חרפה! דווקא יהודים עמדו על כך שהרבי יוצא להורג. ומי ניסה להשפיע כי עונשו של הרבי יומר בעשר שנות מאסר? דווקא אשתו של הסופר הרוסי מקסים גורקי! שניים מחברי היבסקציה, אותם שהיו הפעילים ביותר, נענשו לאחר מכן משמיים: הם הוצאו להורג על ידי חבריהם למפלגה.

בילדותי בצורה כל כך לא מוצלחת). המכתב נכתב בשנת תרפ"ח (1928) והשתמר בנס. וכך הוא כותב: "נכדי היקר, יצחק יוסף! סבתא ואני מודאגים מאוד מכך שהנכם חיים באקלים קר. אנו נושאים תפילות לה: שתישאר יהודי מאמין ויודע ללמוד. המכתב היה מוכתם מדמעות. זמן קצר לאחר מכן נפטר סבא.

בשנת תר"ץ (1930) חוסלו המחלקות הלאומיות שהשתייכו למפלגה הקומוניסטית, כולל היבסקציה. עדיין לא עבר עשור מאז עלה סטלין לשלטון, וכבר החל הוא להיפטר גם מאלו ששירתו אותו נאמנה. אני מביא כאן קטע בנושא זה מספרי "ולהבה לא תבער בך" (ירושלים, 1984, עמודים 77 - 76): "אבי הקומוניזם הימני, קרל מרקס, היה בן להורים יהודים שהתנצרו בעת שהיה ילד בן שלוש. משיח שקר זה הצליח לגרום אחריו המונים מאלה שעליהם כתב חברו לרעיון, אנגלס: 'היהודי הוא מהפכן מטבעו. הוא חונק על דברי הנביאים על אודות שוויון ואחווה בין אנשים. היהודים מהווים אחוז גדול מחברי המפלגות הקומוניסטיות בעולם. הם היו מראשי המהפכה הרוסית ובמשך חמישים שנה היו האויבים הגדולים ביותר של אמונת אבותיהם. על כתפיהם מוטלת האשמה על ההתבוללות ההמונית של יהודי ברית המועצות. לנין וסטלין השתמשו ביהודים אלו כדי להשמיד את תרבותנו עתיקת היומין, יהודים אלה רדפו את אחיהם שלמדו תורה או שפה עברית... את גורלם שלהם, של חברי מרכז המפלגה לשעבר, חברי מחלקות העוונשין, אנו זוכרים

השמועה על כך עשתה לה כנפיים בקרב היהודים בכל רחבי רוסיה, וראו כי אפשר להאשים יהודים שומרי מצוות בכל מזה שרוצים! לפני זמן לא רב הגיעה לידי חוברת שיצאה לאור במינסק באותן שנים. מתואר בה משפטו של מוהל והיא מלאה בדברי בוז נוראים. ורק לחשוב שכל זה נעשה על ידי יהודים. פשוט, מפחיד לקרוא את הדברים!

גם בישראל קיימות מפלגות שהן בעצם עמלק: חברי המפלגות הללו מגדירים עצמם כאתאיסטים, אך אין הם לוחמים בכלל הדתות, אין הם יוצאים נגד הדת המוסלמית או כל דת אחרת, אלא אך ורק נגד הדת היהודית! כל עוד הם עוסקים במאבק נגד היהדות - הרי הם עמלק! (ובמאמר מוסגר, החרטה שמורה גם לעמלק, אך אין זה מענייננו כאן.)
לעמלק - אסור למחול!

תחת קורת גג אחת עם עמלק

ובכן, כפי שתארת לי לעיל, בחדר המרכזי של דירתנו התמקם נוער היבסקציה. וכפי הנראה, לא לשווא מיקמו אותם ליד משפחתו של רב. איסיפותיהם נערכו תדיר בשבתות ובחגים. באחד מלילות שבת חזרתי הביתה וביקשתי להיכנס לחדרנו. הייתי אז ילך בן אחת עשרה. אחד מהם עצר אותי, הגיש לי גפרורים וציווה: "הדלק, או שתקבל מכות!"
איכשהו הצלחתי לברוח. וכל זה קרה בביתנו!

באותם ימים הגיע אלי מכתב מסבי, רבי משה מישל שמואל שפירא זצ"ל (אל הסבא הזה ניסיתי להגיע

אבי נשלח לעבודות כפייה במרחק רב מן העיר. מדי יום היה צועד ברגל מרחק של כמה שעות אל מקום עבודתו ובחזרה. הוא עבד בשדות, שכן, כרב לשעבר לא היה זכאי לעבודה אחרת. למרות הצעקות שספג והאיזמים שהופנו לעברו, הקפיד תמיד להישאר בבית בשבתות. ציפינו לצרות בכל עת, אך בסופו של דבר – עקב מצבו הבריאותי – שוחרר לגמרי מעבודות אלו. מאוחר יותר, הודות להשתדלויותיה של אחותו לאה, שהתגוררה במוסקבה, בוטל מעמדו כמשולל זכויות. זו הסיבה שבגללה הצלחתי להתקבל לאוניברסיטה.

זמן קצר לאחר שהושלכנו מדיירתנו, שכרנו דירה אצל אדם פרטי. האיש היה רוסי נוצרי ואדם טוב מטבעו, הוא התגורר בבית קטן מוקף בחצר. מצבנו הכלכלי היה קשה, אך שמחנו כי מצאנו קורת גג. זוכר אני כי באחד הימים אזל הכסף ולא היה לנו במה לקנות לחם. אמי ביקשה ללוות שלושה רובלים. אבא חשב ואחר כך אמר: "בברכת המזון אני מבקשים תמיד: "...לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלוואתם... נסי לחפש משהו בבית, אולי תמצאי?" אמא חפשה ומצאה כמחצית הכוס קמח. היא אספה מספר גורי עץ ואפתה כמה פיתות שהספיקו לנו בשמחה ונחת לשלושה ימים מבלי שנצטרך ללוות. עכ"ד הרב יצחק זילבר זצ"ל

הלימוד מזה למעשה עד כמה חשובה היא האמונה בה ובתורתו

היטב - רובם ככולם נספו באותם מקומות אליהם שלחו את אחיהם שנותרו נאמנים לאלוקים ולעמם. המעטים מביניהם שנותרו בחיים בדרך כלל מביעים כיום חרטה על מה שעשו, רבים מהם השתחררו ולאחר מכן חזרו בתשובה והתקרבו ליהדות... "תיסרך רעתך ומשובתך תוכחך ודעי וראי כי רע ומר עזבך את ה' אלקיך ולא פחדתי אליך נאום ה'..." (ירמיהו ב', יט)

לאחר הטיהורים, שערך סטלין בקרב חברי היבסקציה הצעירים של קאזאן, נותרו רק שניים אותם הכרתי, ולפתע הפכו הללו להיות כל כך שקטים, כה אדיבים...

אנו משוללי זכויות

בסוף שנות העשרים גורשנו מביתנו. אבי הרב הוגדר כ"לישניץ" האדם חסר זכויות. ממי שהוגדר כך, היתה נשללת לא רק הזכות לבחור אלא - כפי שתיווכחו - גם הזכות למגורים בדירה השייכת לממשלה נשללה ממנו. כמו כן, ילדיהם של אנשים אלו לא התקבלו לעבודה ולמוסדות להשכלה גבוהה. זוכר אני עד היום סיפור נוגע ללב (קראתי עליו בעיתון בהיותי סטודנט) על בחור שסיים את לימודיו באוניברסיטה ופתאום גילו שהוא ממשוללי הזכויות. כאשר שאלו אותו מדוע הסתיר את מוצאו הסוציאלי, השיב, כי רצה ללמוד. "אין זה תירוץ מספק!" הטיחו כלפיו. בסיומו של משפט שנערך נשלח הלה לכלא.

למעשה פרשת כי תצא

החליט: "במזל לא ממך אל תדרוש! עשה כמצוות החכם, ומובטח לך שלא תפסיד!".

למחרת עם בוקר ניגש אל הקרקע המדוברת ואסף לתיקו מספר אבנים. לעת ערב שב לביתו של ה"חזון איש", הוציא את האבנים והניחן על השולחן. ה"חזון איש" נטל את האבנים בידיו, בחן אותן בשים לב, קם ממקומו וניגש לארון הספרים. הוציא מספר ספרים, עיין בספר אחד, אחר בשני, בחן שוב את האבנים, שוב עיין בספרים, ואחרי עיון מתמשך הרים את עיניו ואמר: "אני חושב שהדבר אפשרי, יהי רצון שתשרה הברכה במעשה ידיכם!".

בחיוך רחב ובעיניים זורחות יצא ר' פנחס מביתו של ה"חזון איש". סוף-סוף חלומו עומד להתגשם. המבנה יעמוד על תילו ויהיה תל תלפיות של תורה ויראת שמים בעיר חיפה! בטרם ניגש לביתו, נסע ר' פנחס לבעל הקרקע ורכש אותה ולמחרת עם בוקר ניגש למהנדס מומחה ושטח לפניו את תכניתו. "מבקש אני את חוות דעתכם על התוכנית הזו" ביקש ופרש לפניו את דפי התכנית האדריכלית. עיין המהנדס בדפים ואמר: "אינני רואה בעיה בתוכנית הכללית, אבל לגבי המקווה..." התבונן בעיניו בדפים והרים את עיניו: "אני חייב תחילה לראות את הקרקע". עיניו של ר' פנחס התעגלו בתדהמה: "לראות את הקרקע? לשם מה?" מיהז. מה זאת אומרת "לשם מה?" שאל המהנדס בחשדנות "מה יש לך להסתיר?". "לא... פשוט... סתם..." לא רצה ר' פנחס

איזה תואר אקדמי היה לחזון איש

לחדרו של הגאון ה"חזון איש", נכנס יהודי עשיר בשם ר' פנחס גולדשטיין, אוחז בידו תיק מנהלים גדול ומהודר.

ה"חזון איש" ישב ליד השולחן שקוע בתלמודו, אך לכשהרגיש שמישהו נכנס לחדר, הרים את עיניו וקידמו בחיוך ובמאור פנים. "שב נא בבקשה" הזמינו ה"חזון איש" והרים את עיניו מעל הגמרא "כן, במה אפשר לעזור?". "עומד אני במגעיים לקניית מגרש גדול במרכז העיר חיפה" אמר האיש, פותח את תיקו ומוציא צרור ניירות. "על המגרש הזה רוצה אני לבנות בנין גדול". הוא פרס את התכניות על השולחן והציג בפני ה"חזון איש". "פה תהיה הדירה שלי" הצביע על הקומה העליונה, "פה יהיה בית כנסת, בסמוך לו בית מדרש וכולל אברכים, וכאן" הצביע על קומת המרתף "כאן רוצה אני לבנות מקווה טהרה, שישרת את כל תושבי האזור".

שמע ה"חזון איש" את הדברים בתשומת לב, עיין היטב בתכניות הבניין, שאל מספר שאלות ואז אמר: "הייתי רוצה לראות מספר אבנים מהקרקע אותה רוצה אתה לקנות". אסף היהודי את ניירותיו לתיקו ויצא. בקשתו של הרב נראתה לו מוזרה למדי. באוטובוס המוביל לחיפה הרבה בבקשתו של הרב, מנסה להבין: "אבנים? לשם מה מבקש ה"חזון איש" שאביא לו מאבני המקום? אולי יש בעניין סגולה כלשהי... סוד עמוק בתורת הנסתר...". לבסוף

למעשה פרשת כי תצא

לפרט. הם יצאו מהמשרד וצעדו לעבר הקרקע המדוברת. "אינני מבין אותך" אמר המהנדס לר' פנחס אחר שבדק את השטח המדובר, "לפי מה שאמרת, כבר קנית את הקרקע, הלא כן?". "אכן" אישר ר' פנחס "מה הבעיה?". "בפעם הבאה תתייעץ עם מהנדס לפני שתקנה את המגרש ולא לאחר מעשה. ממש לא אחראי לקנות ואחר כך לגשת לייעוץ מקצועי!" פסק המהנדס נחרצות, "מיי אמר לך שהקרקע אכן מתאימה ליעודה?!". "מה הבעיה בקרקע?" תמה שוב ר' פנחס. "הקרקע הזו כולה סלעית, אי אפשר בשום אופן לחפור בה לעומק המתאים לבניית מקווה" ענה המהנדס.

ר' פנחס לא נבהל, הוא היה בטוח בהבטחת רבו. "אתה בטוח שאי אפשר לחפור כאן?" שאל שוב את המהנדס. "אינני מבין אותך" רטן כנגדו המהנדס "אתה אינך מבין בקרקעות, ולכן שכרת אותי לייעוץ. אז מה אתה מתעקש כל כך? אני, המומחה בשטח הזה, אומר לך את דעתי המקצועית: כאן אי אפשר לחפור! תצמחנה שערות על כף ידי לפני שיקום כאן מקווה!". "הבה אסביר לך במה העניין" אמר לו ר' פנחס וקיווה שיצליח להסביר למהנדס זה, שאינו שומר תורה ומצוות, דעת תורה מהי. "בטרם קניתי את הקרקע, פניתי ל"חזון איש" וביקשתי את חוות דעתו. הוא עיין בתכניות, בדק גם אבנים שנלקחו מן הקרקע, ואחר ברכני בהצלחה, ולכן אני כל כך בטוח שהתכנית מעשית, והבניין, ובכלל זה המקווה, יעמוד על תילו!".

עוד זמן מה ישבו ר' פנחס והמהנדס בחדרו של ה"חזון איש", וכאשר יצאו, אמר המהנדס, המוקסם

למעשה פרשת כי תצא

שבת אחת, הוא מספר, אירחה נוות ביתי קבוצת מתחזקות. ביניהן כאלו שעדיין לא היתה להן שום אחיזה משמעותית ביהדות.

כרגיל, ערכנו שולחן שבת לתפארת, עם מאכלי השבת המסורתיים בתיבול אמרות נאות, סיפורי צדיקים ושיחות אמונה מרתקים.

כצפוי, יש המתרגשים מהתוכן, ויש מהאווירה הקסומה, ההשראה המרוממת. יש מההליכה לבית הכנסת השכונתי בשבת בבוקר, וכן הלאה.

בשבת זו, התרחש דבר מעניין. אחת מהאורחות היתה מאובנת ונסולת כל רגש. היא הביטה על הכל בבוז. לא רצתה ללכת לבית הכנסת. לא התעניינה ולא התאמצה להקשיב לשיחות המלבבות שנישאו בחלל. כמו אין הדברים הללו נוגעים לה כלל וכלל.

היה זה בגדר חידוש. תמיד, בעת הביקורים ניתן לראות מיד ניצוץ מה, זיק של תחושה רוחנית הנדלקת במהלך הביקור, מהסעודות, התפילות, ההווי. אך ככזו אטימות מעולם לא נתקלנו.

ההפתעה היתה, בליל שבת בתום התכניות. כאשר הגיע העת לשלוח אותן לדירות שקיבלנו עבורן לשינה. תמיד אנו מוצאים שכנים המוסרים את הדירה בשמחה למען האורחים.

מן החכמה העצומה של גדול הדור: "חוויה שכזו לא עברתי מימי! אכן כמה קטנים אנו, אנשי המדע! יש לנו עוד הרבה הרבה מה ללמוד!".

(סיפורי צדיקים הובא באור לישרים הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

הדירה שהחזירה בתשובה

הוא עוסק כבר שנים בקירוב רחוקים. יהודים תועים וטועים, לחיק אבינו שבשמים. במסגרת פעילותו זו הוא מקיים שיחות אמונה והסברה בקרב קבוצות שונות ובס"ד מצליח למצוא מסילות ללבכם של יהודים יקרים, תינוקות שנשבו, שאינם מכירים את היהדות האותנטית מהצד האמיתי שלה אלא מהמסך התקשורתי המזויף.

ובכן, מספר אותו יהודי, מדי פעם נוצרת הזדמנות להזמין קבוצה כזו לשבת הביתה. כך, שיתרשמו באופן בלתי אמצעי מקדושת השבת בשכונה החרדית המובהקת, ויראו שולחן שבתעתירתוכן בביתה המשפחה ברוכת הילדים.

דווקא באלול, כאשר הנפש מתעוררת להתקרב לכור חוצבה, הוא מדגיש, לעולם אי אפשר לדעת מהי הנקודה המתעוררת. ממה ניתן להתעורר ולהתחזק, ומאיזה כיוון יהודים עשויים להתחזק, וכפי שניווכח מהאפיזודה דלהלן.

למעשה פרשת כי תצא

"מה? - - - " נתקפה הנערה בפרץ של תדהמה. והציבה פסל של אותו האיש ימ"ש בכניסה לכנסייה, אנשים נתנו את הדירה שלהם עבורנו? - הם הרי כלל לא מכירים אותנו... ועוד בחינם?". במחזה שכזה.

המציאות הבלתי נתפסת בעיניה, של אנשים המוסרים בחפץ לב את דירתם לזולת, בעודה מסודרת ומוכנה למשעי במיוחד עבור האורחים, הציתה את הניצוץ הכבוי שהיה טמון עמוק עמוק בלב היהודי שלה. תוך שעות ספורות התחולל המהפך. עד מוצאישבת היא כבר הפכה לאדם אחד, בדרך לתשובה שלימה ולהקמת בית נאמן בישראל.

והנה, בבוקר שלמחרת, קמו ראשי הכנסייה ולעיניהם שוד ושבר... הפסל מנופץ ומנותץ... הם לא היססו רבות, ופנו למשטרה בהגשת תלונה על שבירת הפסל היקר, ואף הוסיפו שכפי המסתבר נראה, שהמזיקים משתייכים ליישיבה הסמוכה.

בעקבות התלונה, פנתה המשטרה ליישיבה וחקרה היכן שהו הבחורים באותו הלילה. בסופה של חקירה, עלתה בידם רשימה של שנים עשר בחורים שאפשרי שהם ביצעו את המעשה, אך לא היו הוכחות מרשיעות בוודאות על אותם הבחורים שעשו באמת את המעשה, לפיכך דרשה המשטרה שכל שנים עשר הבחורים יעברו בדיקה במכונת אמת - פוליגרף, לוודא מי מהם היה אחראי לפשע ניפוץ הפסל.

כעת, שני הבחורים שהזיקו את הפסל, לא ידעו את נפשם. הם הבינו שבבדיקה הם יתגלו ויאלצו לשלם על כך בחירותם... בצר להם פנו אל ראש הישיבה,

זו נקודה למחשבה, אף עבור המתבקשים לתת דירה לשבת עבור אורחים. מעשה שנראה די פעוט ופשוט אך עשוי לחולל מעשים גדולים בזה ובבא... הרב

(אהרן ברגמן המבשר הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

בספר 'גדולת מרדכי' על הגאון הצדיק ר' מרדכי גולדשטיין זצ"ל ראש ישיבת 'התפוצות' מובא הסיפור הבא: בהר ציון שוכנים, כידוע, היכלות של קדושה - כיישיבת התפוצות וקבר דוד המלך, לצד היכלות של טומאה - כמזורים ובתי טומאה למיניהם - להבדיל אלפי הבדלות. מאבקי כוחות בין השניים הרי הם דברים שבכל יום, כשכל צד מנסה לגייס לעמדתו כמה שיותר שליטה גשמית ורוחנית בהר. כך, ביום מן הימים, הגתה הכנסייה היוונית השוכנת בסמיכות ליישיבה, רעיון נועז למען הנחלת הטומאה בארץ הקודש והכנסת חולין

למעשה פרשת כי תצא

היה מכשיר הפוליוגרף - 'מכונת אמת'. כשרעד קל חולף בגוון עברו אחד אחרי השני לבדיקת אמיתות דבריהם.

למרבה הפלא, כולם - כולל השניים שפשעו - יצאו זכאים ונקיים!!! אחר שעברו 'פוליוגרף אלוקי' ונמצאו נקיים כלפי שמיים, שוב מכונת האמת לא גילתה כלל כי ידם היתה במעל. כנראה שהעוון אכן נמחק, סר מן המציאות ונעקר כלא היה - פשוטו כמשמעו.

לימים, התבטא אחד מאותם שני בחורים, שמאז אותו מקרה, הוא התחיל להבין מהי תשובה ומה עז כוחה, לעקור את העוון משורשו נקיון גמור, וכפי שלימדם ראש הישיבה, להאמין בתשובה עד הסוף.

צאו וראו מה כוחה של אמונה שלמה בכוחה של תשובה.

"להאמין שמה שחז"ל אומרים זה אמת לאמיתה, וצריך לתת את החיים על מילה של התורה ושל הקדוש ברוך הוא..." - לשונו של ראש הישיבה הגאון רבי מרדכי גולדשטיין זצוק"ל, שהאמין במילה של חז"ל עד הסוף, ומכוח האמונה בכוחה של תשובה השיב רבים מעוון לדרך הישרה, וזכה להקים את

עולם התשובה. מי באר כי תצא תשפ"א הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכוון למעשה לתגובות ולחומר נוסף po583271323@gmail.com

סיפרו לו על המעשה שעשו ותינו בפניו את צערם ואת מבוכתם.

ראש הישיבה שמע את כל פרטי המעשה, התבונן בהם עמוקות בעיניים חודרות והחל לגעור בהם נמרצות, שאסור לעשות מעשה כזה כיון שיוצא מזה חילול השם גדול, וחילול השם גם אם הוא נגרם ממחשבה טובה - לעוון יחשב. הבחורים שמעו את הדברים כהווייתם, ופרצו בבכי מור על העוון הגדול שגרמו במעשיהם.

או אז פנה אליהם ראש הישיבה ואמר להם: "אשאיר אתכם בלילה הזה בחדרי, כאן תעשו תשובה גמורה על החטא שעברתם, ואם תעשו חרטה בלב שלם, כתוב בספר 'מסילת ישרים' (סוף פ"ד), שתשובה מלב נשבר עוקרת את החטא מעיקרו, שהעוון סר ממש מהמציאות ונעקר, ואם אכן תעשו כך, תוכלו לעבור במכונת האמת ולא תתפסו..."

ומהוראה למעשה. הבחורים, שישמעו לקול חכמים, שהו באותו החדר כל אותו הלילה ועשו תשובה גמורה. לילה שכולו תשובה עבר עליהם. ליל החרטות' שלא במהרה נמחק מזכרונם.

הבוקר הפציע, שניהם יצאו מהחדר. משם פסעו והתייצבו יחד עם העשרה הנותרים בתחנת המשטרה הסמוכה, ה'קישלה', בכדי לבצע את הבדיקה. מתחנת ה'קישלה' נלקחו החשודים לתל אביב, שם

עד השקל האחרון

הכשרות שאפה לאפס, חוסר הצניעות במקום עבר כל גבול ולא היה שום סיכוי שהם ישארו אפילו רגע אחד. הם לא יזוותרו על חינוך ילדיהם הקדושים בעד שום הון שבעולם.

אב המשפחה הרים אלי טלפון: "הרב זאיר, אני נמצא במלון וניצב בפני בעיות פלוניות, מה עושים?". בלי להמתין רגע זעקתי לעברו שיברח מהמקום ושחינוך הילדים שווה יותר מכל. הוא שמע את דברי ועשה בשמחה את שהוריתי. בסיום השיחה הוספתי לו שלא יעשה את זה בצער, אלא שישמח ולא יתבייש לרקוד למרות הקושי שבדבר. ואכן, זה מה שהוא עשה. באותו רגע הוא יצא עם המשפחה לרכב שחנה בחוץ, ויחד עם 'לדיו פצח בריקוד סוּחף לכבוד ה' יתברך. כך רקדו בני המשפחה במשך דקות ארוכות.

באותו זמן הייתי בדרך לאדמו"ר רבי דוד אבוחצירא בנהריה. כשהגעתי אליו ספרתי לו את הסיפור שקרה עם אותו אברך. רבי דוד לא היסס ואמר לי להתקשר אליו ולהגיד לו שישגור נופש אחר. הסברתי לו שהם כבר הפסידו 16,000 שקל ואין באפשרותם להוציא עוד כסף בשביל נופש חדש, אבל רבי דוד חוזר ואומר לי 'שיסגור נופש במקום אחר והקב"ה יחזיר לו בכפל כפליים'.

אני חוזר לאב המשפחה ומועביר לו את המסר מרבי דוד אבוחצירא. כששמע על כך מיהר לסגור נופש בבית מלון בצפון הארץ שעלה אף הוא 16,000 שקל, בדיוק כמו בערד. אם רבי דוד מבטיח שההוצאות

ימי בין הזמנים הם המבחן האמיתי של בני התורה עם בורא עולם. שאר ימות השנה אלו ימים שאנו רגילים להמצא ספונים בד' אמות של הלכה, השומרים עלינו מכל הזוהמה שבחוץ, בעוד ימי בין הזמנים, מלאי נסיונות ומכשולות. בדיוק לכן אנו מצווים להראות את אהבתנו להקב"ה ודווקא בימים הללו להקפיד על קלה כבחמורה. וכלל הוא בידן: לברוח כמו מאש ממקום שיש ספקות, כי אלו ימים שנועדו למלא לנו את המצברים לקראת זמן אלו, להתעלות במעלות התורה והיראה ולא חלילה לאבד את ההשגות אליהן הגענו לפני בין הזמנים.

ברצוני להביא בפניכם סיפור מיוחד אשר פתח בפני צוהר חדש לימי בין הזמנים, מחד עד כמה ימי אלה מלאי ניסיונות, ומאידך, לכמה סיעתא דישמיא זוכה מי שמראה את אהבתו לקודשא ברין הוא ועומד בהן.

יש בשכונה הסמוכה אלי משפחה ברוכת ילדים בשם אלמליח. משפחה זו נוהגת להתיעץ איתי לעיתים תכופות ומעשים שבכל יום הן בהלכה והן בהשקפה. זו משפחה שאין להם את האמצעים הכספיים כדי לצאת לנופש, אבל לאחר שנה של חיסכון החליטו ההורים להוציא את הילדים לנופש בעיר ערד. הנופש עלה 16,000 שקל לכלל הילדים, בבית מלון מול ים המלח, עם פעילויות וכל מה שצריכה משפחה ברוכת ילדים.

עד כאן הכל טוב ויפה. אבל כשהם הגיעו לערד הם גילו דברים אחרים והפוכים לגמרי.

שליט"א) אוסף גליונות ראה תשפב הובא ע"י הרב פנחס זריכי מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף (p0583271323@gmail.com)

ישועה משולשת

נמצאים אנו בימי בין הזמנים, שבוע לפני תחילתו של זמן אלול הקדוש. בני ישיבות גודשים וממלאים את הפארקים ואת האתרים ברחבי הארץ, משפחות צובאות על מרכזי הנופש ואוגרות כה נפשי ורוחני לקראת זמן נוסף של התעלות רוחנית.

כדרכנו בקודש, נתעסק בימי בין הזמנים מזווית אחרת, דהיינו, מהזווית של אמונה והשגחה פרטית בכל רגע ורגע שאנחנו כאן בעולם.

הסיפור הבא ארע ממש בשבועות האחרונים:

הזמינו אותי להעביר הרצאות באחד מבתי המלונות בצפון הארץ. בדרך כלל שבת כזאת דורשת ממני הכנה גדולה ומחשבה אין להעביר את המסר בדרך הנכונה ביותר, ואיך להציג את הדברים בצורה קולחת וזורמת.

אני מגיע לבית המלון ביום חמישי בלילה ופונה להתארגן בהדרגה. בדרכי אני מבחין בזוג יחסית מבוגר שעומד ונראה ממורמר. מי שהסתכל עליהם הבין שמושהו קרה. כשעברתי על ידם לא יכלתי להמשיך הלאה, עצרתי ושאלתי אותם לפרש מצב הרוח ששורה עליהם.

הם סיפרו לי על ביתם המבוגרת יחסית שכמעט סגרה ווארט והכל התקדם, אלא שאז עשו בדיקת 'דור ישרים' והבדיקה חזרה שלילית, מה שגרם לאי

יהזרו אליו בכפל כפליים, כיצד הוא יותר על ההזדמנות לצאת לנופש עם כל המשפחה במקום כשר ונקי?

לאחר מספר ימים, התקשר אלי האב וביקש שאגיע אליו. כשהגעתי הוא מוציא לי מעטפה שנשלחה אליו מחברת ביטוח, בה נאמר כי לאחר שנה שלמה שהם עוברים על חשבונות הלקוחות שלהם, הם גילו שיש אצלם חוב למשפחת אלמליח בסכום 32,501 שקל. הוא הסביר לי ש 32,000 השקלים מכסים בדיוק את הנופש בערד שבוטל ואת הנופש בצפון שיצא לפועל, אבל לא הבין מה עושים כאן עוד 501 שקל. האב ביקש שאסדר לו תור אצל רבי דוד לקבל ברכה ולהודות על מה שקרה. כשסידרתי לו את העניין, הוא נסע לנהריה וישב לספר לרבי דוד את כל הסיפור, תוך שהוא מודה לו נרגשות על הברכה שהתקיימה. בסוף דבריו שאל את רבי דוד מה עניינם של ה - 501 שקלים בסכום שחזר. רבי דוד הסביר לו שהקב"ה החזיר לו גם את הכסף של הדלק אל מקום הנופש. האב התרגש מאד ויצא החוצה. העניין הוא שהדלק עלה 500 שקל בדיוק. אם כך נשאלת השאלה מה עושה כאן השקל המיותר? ואז נזכר הבן שבאחת מתחנות הדלק בדרך נפל לו שקל בודד אל תעלת הניקוז.

כעת הכל הפך מובן.

וזו ידיד" התוצאה של מי שמראה אהבה ומסירות מוחלטת לבורא עולם! (משיחות הרב חיים זאיד

למעשה פרשת כי תצא

סגירת השידוך. ההורים מצידם השקיעו המון

הזוג שוויתר חזר לביתו ושם ציפתה לו הפתעה.
ככניסה לבית הם מגלים דלת פרוצה, ארונות שבורים
וכספת פתוחה.

התברר שכל הזהב שהיה בו נגנב, יחד עם סכום של
45,000 שקל. האב נכנס הביתה וברגע האחרון
הצליח לקלוט במבטו את הגנב יורד מהחלון. הוא
ירד בעקבותיו, הבחין באופנוע שלו, הצליח לרשום
את המספרים שהיו על לוחית הזהוי והעביר
למשטרה.

במוצאי שבת הגיעה אליהם ניידת הביתה עם כל
התכולה שנגנבה, כולל הכסף והזהב, והכל חזר על
מקומו בשלום.

במוצאי שבת בני הזוג ביקשו ממני שאחבר אותם עם
הזוג שגשגרו במלון בזכותם, כי הם רוצים להודות
להם. קישרתי ביניהם והזוג המוותר הודה נרגשות
לזוג השני. הם אמרו להם: "מתברר שאתם עזרתם
לנו יותר ממה שאנחנו עזרנו לכם". בין כך ובין כך
עלה נושא השידוך שנפל, וראו זה פלא:

לזוג שוויתר יש בן בגיל של הבת שביטלה את
השידוך בעקבות הבדיקה השלילית של הדור ישרים.
הקצוות החלו להסגר אט אט בטלפון, עד שביום
שלישי לפני כשבועיים זכיתי להשתתף בוורט הכל
כך מרגש הזה.

זה מה שנקרא להרוויח משני העולמות. שתי
המשפחות הרוויחו - אחת נהנתה במלון ואחת

כספים, כוחות ומאמצים שהשידוך יצא לפועל. הם
לקחו את הבשורה קשה מאד והחליטו לצאת לנופש
בסופ"ש בשווי 3,200 שקלים במלון בו שהיתי בצפון
הארץ.

עד כאן הכל טוב ויפה, אבל כאן מתחילה הבעיה.

כשהגיעו לקבלה כדי לקבל מפתחות לחדר, הפקידה
אמרה להם שהם בכלל סגרו על שבוע קודם והשבוע
אין אפילו חדר אחד פנוי. זה שבר אותם נפשית, הם
בסך הכל רצו להירגע קצת מהבשורה שנפלה עליהם
כרעם ביום בהיר והנה שוב... כל התכניות מתנפצות
להם.

כששמעתי את הדברים ניסיתי להפעיל את הקשרים
שייש לי בבית המלון, אבל לא הצלחתי לסייע. המקום
היה מלא עד אפס מקום ולא ניתן היה להשיג חדר
פנוי. בין לבין אני מרגיש שמושהו נותן לי מכה בכתף
וקורא לי: "הרב זאיד, בא מהר החוצה, אני חייב לדבר
איתן". הוא אמר לי שאשתו שמעה את הסיפור של
בני הזוג והחליטה לוותר על הנופש ושכני הזוג הללו
יקחו את החדר שלהם.

שמעתי את הדברים והתרגשתי מאד. פניתי לבני
הזוג המדוככים כדי להודיע להם את הבשורה
המשמחת.

הם כמובן צהלו משמחה, לקחו את המפתחות לחדר
ומצב הרוח שלהם השתנה לחלוטין.

למעשה פרשת כי תצא

"ולדתי בעיירה אי שם ברומניה. כילד חמוד עם פאות מסולסלות על לחיי השתובבתי יחד עם כולם. יום אחד וערב שבת היה, סיפר לי אבי כי הרבי מוויזניץ בעל "אהבת ישראל" יגיע לשבות בעיירה, ובליל שבת יערוך את השולחן הטהור (הטיש) בבית הכנסת הגדול בעיירה, אבי ביקש ממני שאלך לישון, כדי שאוכל להיות עירני בעת עריכת השולחן, ואכן ישנתי היטב ויחד עם אבי, ידי בידו צעדנו אל בית הכנסת הגדול.

מה שהיה שם קשה לתאר: היו שם מאות רבות של אנשים כשכל אחד מנסה למצוא מקום יותר קרוב שיוכל לראות את הרבי. הלחץ היה עצום, ואבי חשש שימעכו אותי. ואז נפל ברעיונו דבר, הוא אמר לי להתכופף ולזחול אל מתחת לשולחן של הרבי, שם אין לחץ ואוכל אף להביט אל פניו הקדושות של הרבי. נפרדתי מאבי, וזחלתי אט אט אל מתחת לשולחן. המתנתי מעט, ולפתע הושלך הס, ובין רגע נעלמו הקולות ושקט מדהים השתרר במקום. הרבי נכנס באיטיות ופסע אל השולחן, התיישב על כסאו, כשאני ממש כמעט צמוד אליו, הרבי הבחין בי ומידי פעם ליטף את לחיי, ואף נתן לי מידי פעם מאחת הקערות שהיו עמוסות בכל טוב, דבר מה לאכול. זכור לי ששרו מספר שירים ואז החל הרבי לומר דברי תורה אותם לא הצלחתי להבין, לפתע קם הרבי ממקומו ופרץ בבכי קורע לב, והוא זעק ואמר "יהודים יקרים, הקשיבו למה שאני אומר לכם עכשיו, פעמים מרגיש אדם רצון לקיים מצווה, בא

הצילה את הרכוש שלה, כאשר שתיהן יחד זוכות להקים בית נאמן בישראל.

זהו כוחו של וויתור. תוותרו ותראו שאתם מרוויחים הרבה יותר ממה שאתם מדמיינים. העולם בנוי בצורת גלגל מסתובב. אדם שמוותר וכביכול נופל, אין זה כי אם תחילתהג של עליה אפופה בישועות וברכות מן שמיא

(משיחות הרב חיים זאיד שליט"א) אוסף גליונות

ראה תשפב הובא ע"י הרב פנחס זרביב מוכן למעשה לתגובות ולחומר
נוסף po583271323@gmail.com

"מתחת לשולחן"

סיפור א' (ח'): אחד המשפיעים בדורנו סיפר את הסיפור דלהלן:

זה היה ביום שישי אחה"צ, הוא עמד בטקסס אי שם ברחוב שקט וצנוע, כשממולו שוכן "מקוה טהרה", רגע לפני שנכנס פנימה, נעצרה מכונית פאר יקרה מאוד, צבועה בצבע אדום, מתוכה יצא אדם עם שערות שגלשו לכתפיו, על ידיו היו צמידי זהב, שרשרת זהב עם תליון גדול ומרשים היתה ענודה על צווארו, לבושו היה רחוק מלבוש יהודי, הוא פנה אל האברך ושאל היכן הכניסה למקווה?

לאחר שהראה לו את הכניסה, המשיך האדם המוזר ואמר לאברך "אתה בודאי שואל מה לכמעט גוי ולמקווה טהרה? – אשיב לך."

למעשה פרשת כי תצא

על הסובב, לא על מה שעשה ולא על מה שרוצה לעשות, ואני מתמלא עוז ומקיים את המצווה בכל ליבי.

היום התעורר בי רצון לטבול במקוה טהרה לכבוד שבת קודש. נכון שהתדרדרתי עד להיכן שהגעתי, אבל לא אכפת לי מאומה, עכשיו אני עושה מצווה או מעשה טוב, ללא שום התייחסות למעשי האחרים, זו הסיבה שאני כאן", סיים אותו יהודי את סיפורו ונכנס למקוה להיטהר לכבוד שבת.

והמושפיע גמר את הסיפור גם הוא עם קול זעקה ואמר: "אנו נמצאים אחרי תקופת 'בין הזמנים' מטבע הדברים במצב ובזמן זה, משנס יצר הרע את מתניו, ומנסה להתיש ולייאש את הרצון הפנימי של כל אחד, באומרו, כך וכך עשית בין הזמנים, היו ימים שכמעט לא פתחת ספר, ועתה הפכת את עורך, את מי אתה מנסה לרמות?"

הבה נפנים את זעקתו של הרבי שנאמרו מתוך בכי רב: "מה שהיה היה, מה שיהיה יהיה", עכשיו ונכון לרגע זה, נשקיע את הראש בלימוד תורה ובקיום והידור מצוות, מבלי להאזין ליצר המנסה לזרוע גרעיני יאוש בכל אחד ואחד, ובעזרת השם אור התורה וקיום המצוות הם יעטו עלינו רוח קדושה וטהרה". הרב יצחק ברבר שליט"א, כולנו יודעי שמך שפוטם תשפ"ב הובא ע"י הרב פנחס זרביב

היצר הרע ואומר לו 'השתגעת? את מי אתה מנסה לרמות, והלא כך וכך עשית בעבר והכעסת את בורא עולם, וכל התוכניות שלך לעתיד גם הם ידועים לפניו יתברך, מה לך כי החלטת לקיים מצוה? הגם שאול בנביאים "!!?"

"יהודים יקרים" זעק הרבי, "תאמרו לו בשמי, נכון, מה שעשיתי עשיתי, ונכון שכך וכך הם התוכניות שלי לעתיד, שאינם לפי רצונו יתברך, אך עתה ברצוני לקיים את המצווה, לך ממני ואל תפריע לי!"

כשסיים הרבי את זעקתו התיישב, הניח ידו על ראשו, ליטף אותי בחיבה ושאל בלחש "הבנת את מה שאמרתי?" נענית לו בראשי לאות "הן". לעולם לא אשכח את הבכי והזעקה ששמעתי כשהייתי מתחת לשולחן, והיא חילחלה עמוק עמוק בתוכי. מספר שבועות לאחר מכן עזבה משפחתי את העיירה כשהמלחמה כבר היתה בפתח, משפחתי היתה מהאחרונים שהיגרו לאמריקה ערב פרוץ המלחמה.

לא אתאר בפניך את כל הגלגולים שעברתי במשך שנות חיי. אני חי בטקסס, עזבתי את הדת לחלוטין, לא שבת ולא תפילין (רח"ל) אין דבר שאני מקיים, אך קורה פעמים שאני מרגיש רצון עז לקיים מצוה מסויימת, או אז נזכר אני בהיותי ילד מתחת לשולחן של הרבי, והבכי והזעקה שקרא ליהודים לומר ליצר הרע בשמו, שיתן לקיים את המצווה מבלי להסתכל

למעשה פרשת כי תצא

מכון למעשה לתגובות ולהומר נוסף

p0583271323@gmail.com)

"צופה ומביט"

סיפור ר' ב' (ט':) הוא בעלים של מפעל הייטק ברמת גן, יהודי חסידי שומר תורה ומצוות, אשר רואה ברכה בעמלו, ומצבו הכלכלי בס"ד טוב. לפני כחודש חיפש מזכירה בתחום של קשרי לקוחות, לשם כך פרסם מודעה קטנה בעיתון, וההיענות היתה גדולה. לאחר סינונים רבים בסופו של דבר, נותרו מכולם שתי מועמדות שנראו מתאימות ביותר למשרה המוצעת.

אחת היתה אישה חרדית אם לשישה ילדים, והמשרה המדוברת התאימה לה מאד, והיא גם מסדרת לה את הניהול הכלכלי של הבית, שבלי עין הרע הוא צורך לא מעט כסף.

המועמדת השניה היתה רווקה שגם היא מאד התאימה להצעה.

הראשונה נכנסה לראיון, ענתה על כל השאלות, ולבסוף נאמר לה שהיא תקבל תשובה בטלפון.

השניה הרווקה הרשימה מאד את בעל העסק, והוא העדיף את הצעירה על פני הנשואה. מיד בסיום הראיון אמר לה בעל העסק שהיא התקבלה

לעבודה. הוא אף הוסיף שאם ברצונה להתחיל כבר מחר, מבחינתו אין מניעה. השכר הבסיסי עמד על עשר אלף ש"ח נטו, וזאת בנוסף לעוד הטבות למיניהן. הבחורה לא התרגשה מהמזל שנפל בחלקה, והיא פנתה אל חברי הוועדה שבראשם מנהל המפעל, ואמרה שהיתה שמחה יותר לו היו מעבירים את התפקיד לאם ששת הילדים שהתראיינה לפניו, היא הסבירה להם כי אותה אישה זקוקה לעבודה יותר ממנה, היא מכירה אותה כאשת חיל, והיא בטוחה שהם יפיקו ממנה את מירב התועלת לשביעות רצונם.

חברי הוועדה ניסו לשכנעה לקבל את התפקיד, אך היא היתה מאד אסרטיבית. היא עמדה על דעתה ואמרה להם, כי התפקיד מתאים יותר לאשה הנשואה עם הילדים. בסיום השיחה היא קמה והלכה לביתה.

ביכות אותה בחורה, קיבלה אשת האברך את המשרה, והיא הפכה להיות מזכירה בכירה. הסיפור הפך למרגש מאד, וגם מוזר, איך בחורה שכבר הגיעה לראיון, והתקבלה לעבודה, מוותרת למועמדת השניה, ומוסרת לה את המשרה.

אך יושב בשמים הצופה ומביט לכל, לא נשאר חייב, ולא עברו ימים ספורים, והיא מקבלת טלפון. "שלום, שמי מיכל, אני אשת בעל המפעל אצלו התראיינת לעבודה במשרדנו, שמעתי על המעשה האצילי שעשית, וזה ריגש אותי מאד. ראיתי כי

למעשה פרשת כי תצא

בעלת חסד עצום את, וברצוני להיפגש איתך". הן קבעו שעה ומקום ואכן נפגשו ושוחרחו ויצרו קשר חם של חיבה וידידות.

יום אחד אמרה לה מיכל: "יש לי ענין חשוב לומר לך. עד כה שמרתי זאת בסוד, אך כבר איני יכולה להתאפק. יש לנו בן העומד על פרקי שידוכים, הוא למדן, מתמיד, ובעל מידות נפלאות .

התסכימי להיות כלתי?"

כעבור שבועיים התארסו השניים, ובכך הפכה הנערה משויתרה על מזכירה של המפעל, להיות בעלת המפעל. .. הרב יצחק ברבר שליט"א, כולנו יודעי שמך שפוטמים תשפ"ב הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

(p0583271323@gmail.com)